

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 203 4407, faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt,
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-05-

Nr. (1.20-05) 3-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO PAKARTOTINIO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija patikslino, pakartotinai suderino su suinteresuotais asmenimis ir teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 163 „Dėl Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Rengiant patikslintą Nutarimo projektą iš esmės atsižvelgta į visas Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. sausio 21 d. išvadoje Nr. NV-172¹ (toliau – Išvada) pateiktas pastabas bei pasiūlymus (Energetikos ministerija 2022 m. sausio 7 d. raštu Nr. (21.1-24Mr) 3-21 buvo pateikusi Nutarimo projektą Vyriausybei).

Nutarimo projekto pagrindinis tikslas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 5, 9, 45, 46, 47 ir 57 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-603 (toliau – Įstatymas) 1, 3, 4, 5 ir 6 straipsnius. Kitas Nutarimo projekto tikslas – įgyvendinti Reglamentą (ES) 2017/1938².

Siekiant pirmiau nurodytų tikslų patikslinama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 163 „Dėl Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašo patvirtinimo“ preambulė ir nauja redakcija išdėstomas Gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemonių aprašas (toliau – Aprašas), nes įvertinus siūlomus pakeitimus keičiasi daugiau kaip pusė Aprašo punktų.

Nutarimo projektu keičiamame Apraše numatoma:

1. Atsižvelgiant į esamų pažeidžiamų vartotojų metinį gamtinių dujų suvartojimą ir AB „Energijos skirstymo operatoriaus“ pateiktus pasiūlymus, numatoma pažeidžiamiesiems vartotojams papildomai priskirti ir keletą nebuitynių gamtinių dujų vartotojų (toliau – nebuitynis vartotojas), nurodytų Reglamento (ES) 2017/1938 2 straipsnio 5 dalies a punkte, t. y. mažas arba vidutinės įmonės, kurios vykdo šias veiklas:

- 7.8.1. daržovių ir melionų, šakniavaisių ir gumbavaisių auginimas, veiklos rūšies kodas – 01.13;
- 7.8.2. naminių paukščių auginimas, veiklos rūšies kodas – 01.47;
- 7.8.3. pieno produktų gamyba, veiklos rūšies kodas – 10.5;
- 7.8.4. kepyklos ir miltinių produktų gamyba, veiklos rūšies kodas – 10.7;
- 7.8.5. pagrindinių vaistų pramonės gaminių ir farmacinių preparatų gamyba, veiklos rūšies kodas – 21;
- 7.8.6. ginklų ir šaudmenų gamyba, veiklos rūšies kodas – 25.4;
- 7.8.7. vandens surinkimas, valymas ir tiekimas, veiklos rūšies kodas – 36.00;

¹<https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/23b39bb47a9211ecb2fe9975f8a9e52e?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=9d0e56e3-73ab-43ff-a7e7-e9a58b11f4a2>

² 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010.

- 7.8.8. nuotekų valymas, veiklos rūšies kodas – 37.00.

2. Sumažinti nuo 6 iki 5 prioritetinių gamtinių dujų tiekimo grupių, t. y. sujungti dvi šiuo metu galiojančio Aprašo 9.5 ir 9.6 papunkčiuose nurodytas gamtinių dujų tiekimo grupes, nes pagrindinis kriterijus – šie ūkio subjektai nėra sudarę nenutrūkstanto gamtinių dujų tiekimo sutarčių. Taip pat nebuitinius vartotojus, naudojančius gamtines dujas energijai gaminti ir sudariusius nenutrūkstanto gamtinių dujų tiekimo sutartis, priskirti trečiai gamtinių dujų tiekimo grupei.

3. Gamtinių dujų tiekimo įmonės (toliau – tiekimo įmonė) turės užtikrinti nenutrūkstamą gamtinių dujų tiekimą ne tik buitiniams gamtinių dujų vartotojams (kaip šiuo metu yra įtvirtinta galiojančiame Apraše), bet ir pažeidžiamiesiems vartotojams (Aprašo 1, 7, 9, 10, 12 ir 17 punktai).

4. Apraše patikslinta informacijos apie nebuitinių vartotojų sąrašus sudarymo tvarka, paskirstant atsakomybę tarp nebuitinio vartotojo, tiekimo įmonės ir skirstymo sistemos operatorių ar perdavimo sistemos operatoriaus (Aprašo 8 punktas). Pažymėtina, kad tiekimo įmonė yra atsakinga už tų nebuitinių vartotojų sąrašus, su kuriais yra sudariusi gamtinių dujų pirkimo–pardavimo ir paslaugų teikimo sutartį, t. y. jei nebuitinis vartotojas perka gamtines dujas virtualiame gamtinių dujų prekybos taške, tai jis turi sutartinius santykius su skirstymo sistemos operatoriumi.

5. Pažeidžiamiesiems vartotojams tiekimo įmonės turės užtikrinti nenutrūkstamą gamtinių dujų tiekimą savo pasirinkimu taikydamos bent dvi Aprašo 12 punkte nurodytas priemonės:

- sukaupti ir laikyti gamtinių dujų atsargų kiekį;
- sudaryti sutartį dėl gamtinių dujų, kurios įsigyjamos iš įvairių gamtinių dujų tiekimo šaltinių pagal gamtinių dujų kilmės šalis, tiekimo per suskystintų gamtinių dujų terminalą;
- sudaryti sutartį dėl gamtinių dujų tiekimo jungiamaisiais gamtinių dujų vamzdynais į Lietuvą;

- sudaryti sutartį dėl nenutrūkstanto gamtinių dujų tiekimo su kita gamtinių dujų atsargas kaupiančia ir saugančia gamtinių dujų įmone;

- sudaryti gamtinių dujų pirkimo–pardavimo sutartį (-is), kurioje (-iose) būtų įtvirtintas privalomas pertraukiamųjų pajėgumų, kaip jie apibrėžti Reglamento (ES) 2017/1938 2 straipsnio 20 dalyje, panaudojimas.

Pažymėtina, kad Aprašo 12 punkto pakeitimai tik detalizuoja Įstatyme nustatytą gamtinių dujų tiekimo pažeidžiamiesiems vartojamas tvarką, t. y. tiekimo įmonės turės teisę kaupti gamtinių dujų atsargas pažeidžiamiesiems vartotojams ir taikyti kitas, Aprašo 12 punkte nurodytas, priemones.

6. Atsisakoma Apraše klasifikuoti nebuitinius vartotojus pagal atskiras gamtinių dujų tiekimo nutraukimo grupes, nes jeigu sutriktų gamtinių dujų tiekimas ar būtų nutrauktas gamtinių dujų tiekimas, gamtinių dujų tiekimas, transportavimas gamtinių dujų tiekimo grupių vartotojams būtų ribojamas ar palaipsniui nutraukiamas Aprašo 9 punkte nustatyta prioriteto tvarka.

7. Apraše detalčiau apibrėžiama, kaip, sutrikus gamtinių dujų tiekimui ar nutraukus gamtinių dujų tiekimą, galėtų būti pradėtas gamtinių dujų tiekimo ribojimas ar nutraukimas vartotojams, t. y. siekiant užtikrinti reikiamus nepaveiktų perdavimo sistemos įleidimo taškų pajėgumus, turėtų būti atsižvelgiama į tuo metu susidariusį ribojimo poreikį, esamą vartotojų vartojimo lygmenį ir prireikus į geografinę vartotojų pristatymo vietos padėtį.

Gamtinių dujų tiekimo ribojimas ar nutraukimas turėtų būti vykdomas Apraše nustatyta tvarka siekiant paveikti kuo mažesnę vartotojų skaičių, t. y. tiekimo ribojimo ar nutraukimo nurodymai teikiami paeiliui tiems vartotojams, kurių esamas vartojimo lygmuo yra lygus arba artimiausias susidariusiam ribojimo poreikiui. Nutrūkstanto gamtinių dujų tiekimo vartotojai privalėtų nutraukti gamtinių dujų vartojimą ne vėliau kaip per valandą nuo įspėjimo gavimo. Nenutrūkstanto gamtinių dujų tiekimo vartotojai privalėtų apriboti gamtinių dujų vartojimą ne vėliau kaip per valandą nuo perdavimo ir (ar) skirstymo sistemos operatoriaus nurodymo gavimo. Jeigu įspėti vartotojai nesilaikytų perdavimo ir (ar) skirstymo sistemų operatorių nurodymų riboti ar nutraukti gamtinių dujų vartojimą, perdavimo ar skirstymo sistemų

operatoriai privalėtų imtis būtinų techninių priemonių ribojant ar nutraukiant gamtinių dujų transportavimą vartotojams.

Numatyta taip pat įtvirtinti, kad perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai bendradarbiautų taikydami gamtinių dujų tiekimo patikimumo užtikrinimo priemones.

8. Aprašas papildytas nauja nuostata, kurioje numatyta, kad už vartotojams padarytus nuostolius dėl gamtinių dujų tiekimo apribojimo ar nutraukimo pagal Aprašo nustatytus reikalavimus perdavimo ar skirstymo sistemų operatoriai neatsako.

9. Apraše numatyta pažeidžiamiesiems vartotojams papildomai priskirti ir keletą nebeitinių gamtinių dujų vartotojų, taip pat AB „Energijos skirstymo sistemos operatorius“ informavo Energetikos ministeriją, kad atlikus šiai bendrovei pateiktų gamtinių dujų tiekėjų duomenų analizę, pastebėta, kad tam tikri nebeitinių gamtinių dujų vartotojų duomenys nėra aktualūs, t. y. nėra atnaujinta skirstomųjų tinklų operatoriui pateikta informacija. Sutrikus gamtinių dujų tiekimui ar nutraukus gamtinių dujų tiekimą gamtinių dujų tiekimo ribojimas ar nutraukimas būtų vykdomas laikantis Aprašo 9 punkte nustatytos prioritetinės tvarkos pagal vartotojo ar gamtinių dujų sistemos naudotojo gamtinių dujų įmonei pateiktus duomenis kiekvienai vartotojo gamtinių dujų pristatymo vietai atskirai, todėl yra itin svarbu skirstomųjų tinklų operatoriams nuolat turėti aktualius vartotojų duomenis. Atsižvelgdami į tai, siūlome Vyriausybės nutarimo projekto 2 punktu įpareigoti gamtinių dujų tiekimo įmones per nustatytą terminą (siūloma per 90 kalendorinių dienų) po Nutarimo projekto įsigaliojimo atnaujinti vartotojų duomenis ir pateikti skirstomųjų tinklų operatoriams aktualią informaciją.

Priėmus Nutarimo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Siūlomoms Nutarimo projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės. Neigiamo poveikio administracinei naštai nenumatoma.

Teikiamas Nutarimo projektas nėra notifikuoamas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos³ 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nutarimo projekto terminų „gamtinių dujų tiekimo sutrikimas“, „gamtinių dujų tiekimo nutraukimas“ ir „pažeidžiamas gamtinių dujų vartotojas“ apibrėžtys patikslintos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Atsižvelgdami į Išvadoje pateiktą pasiūlymą, pažymime, kad Energetikos ministerija ateityje taip pat numato inicijuoti Gamtinių dujų įstatymo 45 straipsnio 2 dalies nuostatų, susijusių su gamtinių dujų tiekimo kontrolės ir saugumo užtikrinančių priemonių finansavimo tvarkomis, peržiūrėjimą ir galimą jų (kaip perteklinių) atsisakymą, nes, vadovaudamasi Gamtinių dujų įstatymu, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) yra patvirtinusi Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo metodiką⁴, Prekybos elektros energija ir gamtinėmis dujomis priežiūros taisyklės⁵ ir kitus teisės aktus, kurių gamtinių dujų įmonių priežiūrai pakanka.

Dėl Nutarimo projekto konsultuotasi su visuomene, paskelbus Nutarimo projektą Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS). Nutarimo projektas derintas su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų

³ Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“.

⁴ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C2E0D7C4509C/asr>

⁵ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/fbc3b880c84711e69dec860c1f4a5372/asr>

ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Taryba, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, VšĮ Lietuvos energetikos agentūra, AB „Amber Grid“, AB „Klaipėdos nafta“, AB „Energinės skirstymo operatorius“, UAB „Ignitis“, AB „Achema“ ir kitomis gamtinių dujų įmonėmis bei suinteresuotomis asociacijomis (iš viso – 46 asmenys).

Nutarimo projektas patikslintas įvertinus Teisingumo ministerijos, AB „Energinės skirstymo operatorius“ ir UAB „Ignitis“ pateiktas pastabas. Pasitarimų metu su tiesioginiais pastabų teikėjais darbo tvarka buvo suderintos Aprašo nuostatos, dėl kurių buvo pateikta pastabų ar pasiūlymų.

Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija ir AB „Amber Grid“ Nutarimo projektą suderino be pastabų.

Užsienio reikalų ministerija, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, VšĮ Lietuvos energetikos agentūra, AB „Klaipėdos nafta“ ir AB „Achema“ ir kiti suinteresuoti asmenys (gamtinių dujų įmonės ir asociacijos) pastabų dėl Nutarimo projekto per nustatytą terminą nepateikė.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos Energetinio saugumo grupė (vadovas Dainius Bražiūnas, tel. 8 699 07 102, el. p. dainius.braziunas@enmin.lt), tiesioginis rengėjas – patarėjas Gintautas Danaitis, tel. 8 602 47 315, el. p. gintautas.danaitis@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 6 lapai.
2. Nutarimo projekto ir Reglamento (ES) 2017/1938 atitikties lentelė, 3 lapai.
3. Suinteresuotų asmenų išvadų kopijos, 20 lapų.

Energetikos ministras

Dainius Kreivys

Gintautas Danaitis, tel. 8 602 47 315, el. p. gintautas.danaitis@enmin.lt